

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. DIONYSII || CARTHVSIANI, DE || DOCTRINA ET REGV-||lis
vitae Christianæ**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1577

VD16 D 1959

Introductio xiiij. regularum de iis que ad omnem pertinent Christianum 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60177)

DE VITA CHRISTIAN. 63
INTRODVCTIO XIII.
regularum de ijs, quæ ad omnem
pertinent Christianum. Ar-
ticulus VIII.

Sine fide impossibile est pla^{Hebra. 2.}
cere Deo. Credere enim
oportet accedentem ad De-
um, quia est, & quod in qui-
ritibus se remunerator sit.
Quæadmodum tactum est supra, reli-
giosus & predilectus in Christo pater,
cuius instigatione hæc conscribuntur,
petijt per modum regularum breuiter
ac succinctim describi in primis ea,
quæ ad omnem spectant Christi fide-
lem: deinde ea, quæ ad singulos quos-
que in speciali, secundum speciales co-
rum status, gradus, vocationes & or-
dines pertinent. Talis quippe descrip-
tio magis est instructiua, faciliusque
commendatur memoriæ. Documen-
ta namque moralia tanto sunt perfectio-
ra, quanto ad particularia magis descen-
dunt: quoniam moralia circa particula-
ria & humana gesta versantur. De ijs
itaque, quæ vnumquemque concernunt
Chri

64 D. DIONYS. CARTH.
Christianum, sit prima regula seu
propositio ista:

REGVLA I.

Omnis Christianus rationis com-
pos, tempore Euangelicae legis di-
mulgata, tenetur ad fidem explicitam
principaliter credendorum, videlicet
articulorum fidei Christianae, nisi in-
inuisibili ignorantia excusetur.

Hoc doctores satis concorditer te-
nent. Et sanctus Thomas in secunda
parte secundae Summae suae quaestione
secunda declarat. Fides etenim, quan-
tum ad explicationem credendorum,
secundum incrementa temporum cre-
uit, secundum beatum Gregorium.
Hinc postquam incarnatus est filius
Dei, & humanum genus per suae in-
carnationis & passionis mysteria li-
beravit, atque hoc publicè predicatum
est mundo, tenentur vniuersi fideles
explicitè credere, filium Dei esse in-
carnatum ac passum, & cætera eius
mysteria in articulis fidei compre-
hensa, vt quòd Deus sit vnus in natu-
ra, at trinus in personis: tamen de ijs
debent maiores habere fidem magis
resolutam, quàm inferiores ac sim-
plices

DE VITA CHRISTIAN. 69

plices: Porro tempore legis naturæ, & legis scriptæ non tenebantur fideles, præsertim inferiores, ad tam explicitam fidem: imò sufficit talibus credere duo, quæ in præinducta tanguntur autoritate Apostoli: scilicet quòd vnus sit verus Deus, & prouidentiam eius, potissimè circa remunerationem cuiuslibet hominis. Nec sufficit fides *Fides informis.* informis, id est, charitati & bonis actibus non coniuncta, sed ad fidem formatam vniuersi tenentur fideles. Hinc fides vocatur fundamentum virtutū atque principium vitæ spiritualis, cum scriptum sit: Iustus ex fide viuit. Et Esaias testatur: Qui incredulus est, *Rom. 2.* infideliter agit. Apostolus quoque: *Esai. 21.* Quod non est ex fide, peccatum est. Et *Rom. 14.* rursus. Per fidem ambulamus. *2. Cor. 13.*

REGVLA II.

OMnis Christianus tenetur ad spem formatam, qua est expectatio aeternæ felicitatis, ex gratia Dei, ac merito sperantis proueniens.

Quemadmodum enim fides est oculus mentis, ostendens quid sit credendum, & quid sperandum à Deo, sic spes est prima virtus, per quam homo.

Spes informis.

Virtus informis que dicitur.

Rom. 8.

1. Timo. 4.

1. Cor. 9.

Hebræ. 6.

mo expectat illud, quod à Deo sperandum est, & voluntate tendit in illud. Denique sicut fides sine charitate & meritorijs actibus informis est, ita & spes. Dicitur quoque virtus informis, id est, sine forma, decore & ornatu sibi necessario ad hoc, quod placeat Deo ac meritoria sit æternæ salutis. Itaque directum ac principale obiectum spei, est beatitudo æterna & increata, nondum habita, sed haberi possibilis: quemadmodum obiectum fidei est veritas prima, nondum visa. Et sicut fides secundario est de quibusdã rebus & veritatibus creatis per comparisonem ad summam increatam que veritatem: ita & spes secundario respicit quendam creatam, in quantum sunt adminiculatoria & necessaria ac conferentia ad beatitudinem obtinendam: sic speramus in merito dominicæ passionis, & in beatissima virgine. De hac spe ait Apostolus: Spe salui facti sumus. Et rursus: Speramus in Deum viuum. Et debet qui arat, arare in spe fructus percipiendi. Itemque: Spem habemus tanquam ancoram firmam, &c. Præterea de efficacia spei in promerendo, multa in scripturis continetur exempla,

DE VITA CHRISTIAN. 67

pla, sicut in libro Machabeorum de ^{1. Macha. 3.}
Iuda & fratribus eius: qui sperando in
Domino, maximas de infidelibus ob-
tinuerunt victorias, cum & pauci fuis-
sent, aduersariorum respectu. Similiter ^{Hiere. 39.}
in libro Iudicum. In Hieremia quoque
Dominus recitatur dixisse Eunuchum
vehementer formidanti Chaldeos, ta-
men in Deo speranti: Eruens liberabo
te, & erit tibi anima tua in salutem,
quia in me habuisti fiduciam. Confor-
miter in Daniele legitur Susanna mu- ^{Dan. 13.}
lier casta & pudorata de circumuen-
tionibus impijssimorum senum, & de
morte mirabiliter liberata, quoniam
erat cor eius fiduciam habens in Do-
mino. Ita & nos in Deo spe formata
humiliter ac constanter sperando, me-
remur hostibus nostrae praeualere sa-
lutis.

REGVLA III.

Quilibet Christianus tenetur
Deum toto corde, tota mente,
tota anima, totisq; verbis ex charitate
super omnia diligere, etiã incompara-
biliter plus quã seipsum, principaliter
propter

propter ipsum, & suam propriam bonitatem, & quoniã prior dilexit nos, deinde propter eius beneficia ac promissa.

*Charitatis
excellencia.*

2. Cor. 13.

Charitas enim est summa virtus, & cæterarum finis, forma, vita, motrix, ac imperatrix virtutum. Et sicut in naturalibus forma mouet, ornat, perficitque materiam: sic in intellectualibus atque moralibus charitas cæteras mouet, perficit, ornat, actuatque virtutes, intantum quòd sine ea nihil est meritorium & Deo acceptum, etiam nec mori pro fide, dicente Apostolo: Si linguis angelorum loquar & hominum, charitatem autem non habeam, nihil sum, quo ad esse gratiæ, non naturæ. Et si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, &c. Proximos verò debemus spiritaliter sicut nosipfos diligere, optando eis gratiam in præsentibus, & gloriam in futuro. De horum expositiõne & intelligentia præceptorum, & qualiter præceptum istud diuinæ dilectionis tripliciter exponatur ac impleatur, & qualiter iubeamur Deum diligere tota mente seu intellectu, totaque anima & viribus totis, cum tamen ipsum

H. DE VITA CHRISTIAN. 69

sum diligere realiter actus sit voluntatis, & in ea duntaxat subiectiuè consistat: de numero quoque diligendorū ex charitate, atque de ordine diligendi pertranseo, quoniam alibi sæpè ac plenè inde tractatum est. Hæ tres virtutes appellantur theologicæ ac diuinæ, & digniores sunt cæteris, quoniã Deum pro immediato habet obiecto, tamen sub distincta ratione formali. Per has anima rationalis, quantum ad vires suas supremas, videlicet intellectum ac voluntatem, immediatè coniungitur Deo, & desponsatur eidem, ac seipsam mactat, offert, in captiuitatemque redigit in obsequium Christi: per fidem subdendo intellectum suum creatori, consentiendo ijs, quæ rationem transcendunt, intuitu Dei & autoritate scripturæ: per spem quoque voluntatem suam Deo subiiciens, tendendo in ea, quæ nec sensu, nec imaginatione, nec ratione noscuntur aut capiuntur: insuper per charitatem voluntatem suã subiiciens Deo, ipsum synceriter propter seipsum plus quàm seipsam incomparabiliter diligendo, cum tamen naturale videatur, ad proprium commodum magis reflecti. Denique

Anima quomodo desponsatur Deo.

nique cum homo propter supernaturalem beatitudinem sit creatus, quæ est clara & beatifica visio deitatis per speciem, necessaria ei sunt supernaturalia media ad consequendum hunc finem, videlicet charismata gratiarum, virtutes infusæ, & septem dona. Hinc ei multa supernaturalia ac incomprehensibilia credenda traduntur.

Cumque charitas sit summa & perfectissima virtus, tanto vnusquisque, absolutè loquendo, est melior & Deo acceptior, maiorque erit in patria, quanto existit in charitate perfectior, siue sit religiosus, siue secularis. Verum valde difficile est in seculari coniugali que vita ad charitatis perfectionem pertingere, propter multa & magna impedimenta ibi occurrentia: propter quod sapientia Dei patris Christus Dominus, illa optimè sciens impedimenta, sapièntissima ac saluberrima in Euangelio dedit consilia euitandi impedimenta huiusmodi, vtpote carnales, propinquos, uxorem, diuitias, voluntatemque propriam. Nihilominus speciali gratiæ priuilegio aliquibus est concessum, etiam in seculo atque coniugio perfectionem acquirere, sicut

*Charitatis
perfectionem
esse difficili-
orem secula-
ribus quam
religiosis.*

Matt. 19.

DE VITA CHRISTIAN. 71

cut in veteri testamento Dauidi, Ezechia, Iosia que regibus, & multo pluribus in Euangelica lege: inter quos fulsit præclara & prælecta illa Elizabeth de Thuringia regis Hungariæ filia.

Hinc in vitis sanctorum patrum legitur Deus dixisse sancto Antonio residenti in eremo: Antoni, cur magnū aliquid sentis de te in solitudine sedens? Eccè nondū peruenisti ad mēsuram & sanctitatē coriarij illius in Alexandria cōmorantis. Quo audito, sanctus Antonius perrexit ad illum, & cognita profundissima humilitate atque altissima charitate ipsius, obstupuit. Ideo religiosi non debent seipsum extollere, nec seculares contemnere. Dū autem iubemur Deum toto corde præcunctis incomparabiliter plus amare, non est hoc intelligendum de maiori- tate feruoris sensibilis, sed appretiationis, ita quod vnusquisque tenetur tantum Deum diligere, tamque emētissimè appretiarī, reputare & magnipendere bonum illud altissimum, vt malit propriam vitā & cuncta quæ habet, vniuersa quoq; creata amittere, quam Deum per mortale peccatum offendere,

*Diligere
Deum supra
omnia, quo-
modo fit in-
telligendum,*

offendere, aut ab ipso ac eius amore auelli. Propterea minima charitas dicitur maior ac fortior, quàm maxima cupiditas seu amor priuatus: quia quicumque amat Deum ex charitate, quantumcunque modicè diligit ipsum ex ea, tamen plus diligit ipsum appetitiuè, quàm quicumque carnalis aut cupidus quæcunque carnalia & terrena, vt tangit Augustinus super Psalmum: Bonum mihi lex oris tui super millia auri & argenti. Hinc quoque ad veram contritionem requiritur, plus dolere de quocunque peccato mortali quantumlibet modico, quàm de quocunque damno temporali, incommodo corporali, seu malo purè poenali: & hoc loquendo de dolore, quantum ad superiorem vim appetitiuam, non quo ad sensibilem afflictionem. Vnde timendum videtur, quòd pauci veram hanc contritionem habent. Nā contritio dicitur maxim⁹ dolor qui est in natura, prout super quartū Sentētiarum exponitur.

REGVLA IIII.

Obedientia
omni Chri-

VNusquisque Christianus tenetur ad præcepta decalogi & ad præ-

Psal. 118.

Contritio vera quid requirat.

DE VITA CHRISTIAN. 73

*praecepta ecclesiae ac superiorum suo Romano ne-
rum, quantum eorum auctoritas ca- cessaria quae
thedra aut praesidentia se circa ipsum sit.
extendit.*

De illis quippe ait saluator: Qui *Lucæ 10.*
vos audit, me audit: & qui vos spernit,
me spernit. Hinc Moyses in Exodo *Exod. 16.*
murmurantibus cōtra se ait: Non cō-
tra nos (supple, tantūm) est murmur
vestrum, sed contra Dominum, Quid-
quid enim irreuerentiæ, rebellionis,
inobedienciæ siue iniuriæ irrogatur
Dei vicarijs, Deus sibi irrogari arbi-
tratur, Hinc ad Hebræos scribit Apo- *Hebræ. 13.*
stolus: Obedite præpositis vestris, &
subiacete illis. Et alibi: Omnis anima *Rom. 13.*
potestatibus sublimioribus subdita
sit. & c. vt suprā. Denique, quā enor-
me sit superioribus esse rebellem. con-
stat exterribili illo exemplo, quod in
Numeris recitatur: quemadmodum *Numer. 16.*
Core, Dathan & Abiron & Hon ab-
sorpti fuerunt à terra propter eorum
aduersus Moysen & Aaron rebellio-
nem E contrario quoniam Iosue Deo
ac Moysi obedientissimus fuit, ad eius *Iosue 10.*
instantiam vel potiùs iussionem Sol
& Luna steterunt in cœlo immobiles
d viginti

vigintiquatuor horis, obediente Deo voci hominis, Nempe perfectè obedientium votis ac precibus tam celeriter annuit Deus, vt eis quasi obedire mox videatur. Præterea constat, quòd quicquid committitur aut omittitur contra conscientiam rectamue rationem, ædificet ad gehennam.

*Præcepta
antiquæ legis
triplicia.*

Scire quoque oportet, quòd in veteri testamento triplicia erant præcepta, videlicet cæremonialia, iudicialia atque moralia, Cæremonialia, erant quædam determinaciones præceptorum moralium primæ tabulæ, quantum ad ritum colendi Deum in sacrificijs cæremonijsq; diuersis: quæ, quia figuratiua erant, cessant: imò & mortifera extant in Euangelica lege, Euangelio diuulgato, veritate iam per Christum impleta, Iudicialia quoque sub Euangelio cessant: quoniam erant determinaciones præceptorum moralium secundæ tabulæ, quantum ad modum seruandi iustitiam inter proximos. prout magis conueniebat Iudæis: sed quia ex se non erant figuratiua directè, non sunt ita mortifera vt cæremonialia, Imò. si à principe Christiano aliquid illorum rationabiliter institueretur, posset

DE VITA CHRISTIAN. 75

posset à subditis eius licitè obseruari.
De triplicibus istis veteris testamen-
ti præceptis loquuntur Alexander
de Hales super tertium librum Sen-
tentiarum, S. Thomas in prima parte
secundæ Summæ, & Vvilhelmus Pa-
risien. in libro de fide & legibus.

REGVLA V.

OMnis Christianus tenetur ad
virtutes morales, per quas pas-
siones appetitus sensitiui refrænantur
& moderantur, ne circa sensibilia &
exteriora quis moueatur aut afficia-
tur contra charitatem aut equita-
tem: quia, vt dictum est, sensualitatem
rationi obedire ac subdi oportet. Ad
prudentiam quoque tenetur omnis
Christifidelis: quia prudentia disponit
de medijs pertingendi ad finem virtu-
tum moralium, & modum ordinemq;
agendi ac reformandi passiones præ-
figit.

De ijs suprâ ex epistolis Apostolorû
multæ sunt autoritates inductæ: vi-
delicet, qualiter admonemur atque
iubez

iubemur à carnalibus concupiscentijs, ira, impatientia, indignatione, amaritudine abstinere : cum mansuetudine quoque, patientia, ignoscentia mutuo cōuersari. De prudentia verò præcepit Christus : Esote prudentes sicut serpentes, &c. De hac prudentia Dauid rex specialiter commēdatur, quòd in omnibus prudenter agebat. Prudentiæ etenim actus, est discret. o.

*Matth. 10.
1. Reg. 18.*

REGVLA VI.

Quilibet Christianus ad octo beatitudines obligatur, quæ sunt meritorij actus virtutum, quibus actibus correspondet ac redditur proportionata merces aternæq; salus in coelis.

Vide suprâ in 5. Articulo, vbi hæc beatitudines dilucidè explanatas reperies.

REGVLA VII.

Vnusquisq; Christianus tenetur ad septem dona spiritus sancti, & ad omnes virtutes, beatitudines & fructus, qui charitati inseparabiliter sunt annexi.

Porro

DE VITA CHRISTIAN. 77

Porro septem dona, secundum doctores super tertium librum Sententiarum inseparabiliter coniuncta sunt charitati secundum aliquem gradum. Nam sicut tres sunt gradus charitatis, ita donorum. Suut autem dona habitus supernaturales infusi, per quos fit anima promptè mobilis ac dirigibilis à Spiritu sancto in ordine ad finem supernaturalem: & dantur in expeditionem adiutoriumq; virtutum, præsertim theologiarum, prout super Iob primo sanctus scribit Gregorius: de quibus donis multa possent pulcherrima atque subtilia introduci, sed breuitas, cui hic studeo, cogit iam inde supersedere. De quibus & speciale collegi opusculum.

Donorum definitio.

REGVLA VIII.

OMnis Christianus tenetur septem sacramenta ecclesie credere, venerari, & dignè suscipere, iuxta sui exigentiam status. Qui enim ali- quod sacramentorum ministrat aut suscipit cum conscientia peccati mortalis, peccat mortaliter. Idcirco ante

d 3 cu.

cuiuslibet sacramenti susceptionem
debet homo conscientiam suā exami-
nare, purgare, & (si opus est) confiteri.

REGVLA IX.

Quilibet Christianus obligatur
in actibus suis rectam habere
intentionem, eosq; ad finem debitum
ordinare.

*Intentio re-
cta.*

Matth. 6.

Ambrosi.

Prout suprā in fine quinti articuli
tractum est ad quod etiam quarto arti-
culo ex epistolis Pauli Apostoli alle-
gatæ sunt autoritates, & hoc tempore
opportuno, vel actu: aut habitu. Vnde
in Mattheo ait Saluator: Lucerna cor-
poris tui est oculus tuus. Si fuerit ocu-
lus tuus simplex, id est, recta mentis
tuæ intentio, totum corpus tuum lu-
cidum erit, id est, tota actuū tuorū con-
geries erit laudabilis, Intentio nanq;
vt sanctus fatetur Ambrosius, speciē
actui imprimi. Si autem oculus tuus
nequam fuerit, id est, intentio peruer-
sa, totum corpus tuum tenebrosum e-
rit, id est, tota operatio tua vitiosa cō-
sistet, quanuis ex genere suo sit bona,
sicut ieiunium, oratio, & elemofyna-
rum largitio.

REGV-

REGVLA X.

VNusquisque Christianus tene-
tur loco & tempore opportuno *Misericor-*
ad opera misericordie tam spiritualia, *die opera.*
quàm corporalia, secundum faculta-
tem, dispositionem, & exigentiam sta-
tus seu vocationis sue personæ.

Hinc in Euāgelio ait Saluator: Esto *Luce 6.*
te misericordes, sicut & pater vester
cœlestis misericors est. Er rursus: Om- *Ibidem.*
ni petenti te tribue. Itemque: Si non
non dimiseritis vnusquisq; fratri suo, *Matth. 6.*
nec pater vester cœlestis dimittet vo-
bis peccata vestra. Circa hæc recitanda *Exempla o-*
sunt exēpla operū misericordie ex scri- *perum mise-*
pturis: quemadmodū Abraham patri *ricordie.*
archa sedit quotidie seu frequenter in *Gen. 18.*
ostio tabernaculi sui, ad obseruan-
dum vt videret aliquem peregrinum
aut pauperem, quatenus illos ad suam
perduceret domum quorum & pedes
consuevit lauare, & eis ministrare ad
mensam: quo merito datum est ei an-
gelos sanctos tres in humana forma vi-
dere, accedere, ho/pitare, & bene tra-
ctare: quā pietatē nepos ipsius iustus

- Gen.* 19. Loth affecutus, duos meruit angelos in peregrinorum specie hospitare. Unde ad Hebræ. docet Apostolus. Hospitalitatem nolite obliuisci. Per hanc enim placuerunt quidam, angelis hospitio receptis. Denique per hanc misericordiam & copiosa opera eius sanctus Iob præcipuè placuit Deo, qui de se ipso testatur: Ab infantia creuit mecum miseratio. Oculus fui cæco, & pes claudo. Pater eram pauperum: flebam super eo qui afflictus erat, & compatiiebatur anima mea pauperi. Foris non mansit peregrinus: ostium meum viatori patuit, & de vellibus ouium mearum calefactus est. Non comedi bucellam meam solus, sed comedit ex ea alienus. Ecce quàm misericordissimus fuit beatissimus ille patriarcha & propheta Iob. Insuper de his misericordiæ actibus sublimiter quoque
- Tob.* 1. commendatur virtuosus ille Tobias, qui, vt in libro eius describitur, esurientes alebat, nudos vestiebat, mæstos cõsolabatur, suosq; proximos salubriter hortabatur. Qui & filiũ suũ informas. Noli, inquit, auertere faciẽ tuã ab villo paupere: ita enim fiet, vt nec à te auertatur facies Domini. Quomodo potue-

H. DE VITA CHRISTIAN. 81

potueris, ita esto misericors. Si multum tibi fuerit, multum tribue, si parum tibi fuerit, etiam modicum libenter, impertiri stude. Circa hoc commemoranda ac prædicanda sunt cum grandi feruore verba sanctorum patrum Basilij, Ambrosijque, dicentium: Non minoris criminis est habenti auferre quod suum est, quam cum possis & habes, indigentibus denegare. Esurientium panis est, quem tu detines, nudorum indumentum est, quod includis, aut super perticam pendis discalceati, calceus est, qui tibi superfluit: miserorum redemptio, pecunia quam abscondis. Quocirca tantorum te scias bona inuadere, quantis possis & non vis communicare. Nunquid iniustus est Deus, qui hominibus temporalia inæqualiter dedit? Cur tu abundas, & ille indiget, nisi ut tu bonæ & piæ erogationis merita consequaris, & ille patientiæ brauijs decoretur? Quid ad hæc coram Deo sunt responsuri, qui tot paria habent vestimentorum, tot genera ferulorum, & tamen vix siccum petentibus tribuunt panem: cum tamen sacratissimus dicat Baptista Ioannes: Qui habet duas tunicas, id est, vnam
d s super-

*Basilij,
Ambrosij*

Luce 11.

vnam superfluum, det non habenti: & qui habet escas, similiter faciat? Imò & ipsemet Christus ait: Quod superest, ia est, vobis superfluit, date elemosynam. Postremò in primo libro de vitis sanctorum patrum sanctus refert Hieronymus de sancto Apollonio plurimorum monachorum abbate: quia dū tempore magnæ caristiæ cuncta quæ in suo monasterio erant residua, suisq; monachis necessaria, erogasset pauperibus sequenti die omnia reperit miraculose multiplicata in suo cenobio. De pluribus quoq; sanctis leguntur similia. Præterea inter hæc misericordiæ opera, fraterna quoque continetur correptio, de qua supra articulo 5. dictum est plenius.

REGVLA XI.

Omnis Christianus tenetur suis proximis consistere exemplaris in verbis & factis, ac ceteris.

Contra quod enormiter peccant iam viri & foeminae, iuuenes ac puellæ, se curiosè, ornatè, pompaticè vestientes ac decorantes, non attendentes nec formidantes quod sancti doctores Hieronymus

H. DE VITA CHRISTIAN 87

nymus atq; Chrysoſtomus conſtan- *Hieronym.*
tur: Vir aut mulier ſe ornās, ornatē ue *Chryſoſt.*
veſtiens, ſicq; vultus hominum in ſe
prouocans, etiam ſi nullum inde malū
in alio ſequatur, tamen ſic faciens, æ-
ternum ſupplicium patietur: quia ve-
nenum præbuit, ſi fuiſſet qui biberet.
Denique omnis homo veſtire ſe debet
ſecundum condecētiā & exigenti-
am ſue vocationis & religionis ſeu ſta- *Veſtitus*
tus. Cū ergo lex ſeu religio Chriſtia- *Chriſtiano*
na ſit lex totius humilitatis, maturita- *rum cuius-*
tis, probitatis, ſapientiæ & exempla *modi eſſe*
ritatis: conſtat quod omnes Chriſtiani *debeat.*
ad exemplarem humilem, cōdecēte,
ac maturum obligentur veſtitum. Vn-
de & 2. Regum habetur, quod filia, *2. Reg. 13.*
Dauid regis talaribus veſtibus vteban-
tur. Enormiſſimè verò peccant ſtoli-
diſſimæ atq; vaniſſimæ ſceminæ, ſuas
facies adulterinis additionibus exco-
lēs. Vnde loquitur Auguſtinus: Quā *Auguſtin.*
ta amentia eſt effigiem mutare natu-
ræ, & quærere fucatam picturam in fa-
cie, ſeu exquisito rubore perfundere
vultum? Tolerabiliora penè ſunt ad-
ulterij crimina; quia in illis adultera-
tur natura, in iſtis pudicitia: cū tamen
adulterium inter crimina, quæ ſunt in
d 6 pro-

proximum, sit post homicidium, vnum grauissimum. O qualiter in inferno deturpabuntur & æternaliter confundentur ac punientur fatuellæ, huiusmodi. De hac materia scripti diffuse in opusculo de vita nobilium.

REGVLA XII.

Quemadmodum quilibet Christianus adstringitur Deum toto corde diligere: ita & ipsum tenetur præ cunctis filiali, aut saltem initiali timore, & non solum seruili formidine, quæ meritoria non est,

Timor nanque filialis ex amore directè procedit: similiter timor initialis, quantum ad hoc, quòd ex affectu boni, recedit a malo, Hinc viles & prorsus indigni Deo sunt, qui hominem plus verentur, quàm Deum: qui coram diuinæ sanctitatis præsentia & conspectu audet cogitare, appetere: loqui & operari, quæ coram hominibus, præsertim honestis ac præsidentibus non auderent. Hinc ait Saluator: Eum timete, qui habet potestatem corpus

Matth. 10.

DE VITA CHRISTIAN. 85

corpus & animā perdere in gehēnam. Apollolus quoq; Cū metu, inquit, timore & tremore vestrā salutē operamini. Timor iste, vtilissim⁹ saluberrimusque consistit: quia (vt Salomō loquitur) Qui timet Deū, nihil negligit. Et itē. Fons vitę timor Domini, vt declinet à ruina mortis. Hinc sanct⁹ Iob de seipso fatetur: Sēper quasi timentes super me fluctustimui Deū. Et rursus: Irę Dei nemo potest resistere, & cogitationē ei⁹ nemo potest auertere. Idcirco, à facie eius turbat⁹ sum, & cōsiderans eum timore sollicitor. Hinc sicut in quarto libro vitę sanctōrū patrū refertur, Abbas Helias locutus est: Ego tres res timeo. Vnam, quando egressura est anima mea de corpore: Secundam, quando præsentiāda est Deo: Tertiam, quādo de ea proferetur sententia. Sic timuit Deum sanctus senior ille, qui videns fratrem quendā ridētem, ingemuit, dicens: Coram cœlo & terra rationem Deo sumus reddituri, & tu rides? Hieronymus quoque: Siue, inquit, comedo, siue bibo, seu aliquid aliud ago, semper videtur mihi tuba illa terribilis sonare in auribus meis: Surgite mortui, & venite ad iudicium.

Phil. 2.

Eccl. 7.

Prouer 14.

Iob. 31.

Iob. 23.

Abbas Helias

tria timeo.

Hieronymus.

Omnis Christianus tenetur Deum
excelsum ac omnipotentem cum
attentione & reuerentia ac affectu a-
dorare, laudare, & gratias ei referre
gratusq; esse.

In his etenim actib⁹ debemus pro-
prium defectuositatem, vilitatem, in-
gratitudinem, indigentiam, culpabili-
tatem attendere: Diuinæ quoque ma-
iestatis, pietatis, iustitiæ, liberalitatis,
& charitatis super nos immensitatē cō-
siderare ac admirari, sicq; cū omni re-
uerentia & pauore, cū omni attētiōe,
humilitate, instantia ac seruore, ado-
rare, inuocare, laudare, venerari altis-
simū, eiusq; beneficia sollicitē ponde-
rare ac reminisci: & q̄ tam diu miseri-
cordissimē sustinuit nos, & vbertim
misertus est nostri, cū multi aterna-
liter sint damnati, qui multo minū q̄
nos, peccauerunt. Vnde ei totis virib⁹
regratiari debemus, eiusq; bonitatē,
misericordiam, munificentiam totis vi-
ribus collaudare, amare, ac honorare,
& vitā emendare in omnibus. Hinc in
Euāgelio ait saluator: Oportet semp
orare, & non deficere. Et iterū: Spirit⁹
est

Luc. 18.

Ioan. 4.

H.
eum
cum
a-
erro
ro-
in-
pili-
na-
tis,
cō-
re-
ōe,
lo-
tis-
de-
eri-
im
na-
s q̄
ib⁹
tē,
vi-
re,
in
p
t?
st

DE VITA CHRISTIAN. 37

est Deus: & eos qui adorant eū, in spi-
ritu & veritate adorare oportet. *Tab. 4.*
bias quoq; , Omni, inq; , tēpore bene- *Col. 4.*
dic Deū & pete ab eo, vt vias tuas diri-
gat. Atq; Apostolus: Orationi instate,
vigilantes in ea in gratiarū actione, &
grati estote. Hoc egit, agendum q; do- *Esa. 63.*
cuit Esaias propheta, dicens: Misera-
tionū Domini recordabor, laudē Do-
mini annuntiabo, super omnibus bo-
nis, quæ reddidit nobis. Denique hoc
totū sollicitè adimpleuit vir vitæ san-
ctissimæ Germanus episcopus, qui ab *Germanus*
exordio suæ conuersionis, à suspirijs, *Episcopus.*
lachrymis & tusionibus pectoris nō
cessauit, tam arduissimā agens vitā, q̄
quasi incredibile videbatur hominē tali-
ter viuere posse. Nec enim vnquā ani-
mum suū à suæ rigore custodiæ rela-
xauit. Hoc etiā modo sanctissimi pa-
tres. Antonius, Macarius, Arsenius,
ac alij plures Deū exorauerūt: qui fre-
quēter per totum temp⁹ noctis in suis
māserunt orationibus incessanter stā-
tes, & præ vehementia sui feruoris,
multoties ab omni exteriori sen-
su alienati, rapiebantur
in Deum.

LIBRI I. FINIS.

D. DIO.